

Med Forventning maa man imødesee 2. Binds Skildring af Aarene i Italien, som baade subjektivt og objektivt vil frembyde et taknemmeligt Stof for Johannes Jørgensen.

Johanne Skovgaard.

Midt under Finlands Vinterkrig, Dec. 1939, fik den unge Finne Pentti Renvall Lejlighed til at erhverve Doktorgraden ved Åbos Universitet med et gennem mange Aar forberedt, paa Tysk affattet Værk om *Klaus Fleming und der finnische Adel*. Sveriges og Finlands stærkt dramatiske Historie i det 16. Aarh.s Slutning har længe tiltrukket Historikerne, og to værdifulde Bidrag til dens Udforskning ydedes i 1935 af Helsingforsdocenten Eric Anthoni og Svenskeren Hugo Sommarström. I sin grundige og detailrige Gennemgang af finsk Politik 1587—93 bygger Renvall paa disse Forgængere — mod hvilke han dog tillige jævnlig polemiserer — men dog langt mere paa omfattende Studier i navnlig de finske, svenske, estniske og polske Arkiver. Hans Hovedtesis gaar ud paa, at den Modsætning mellem Fleming og Hertug Karl (Karl IX), som i 1593 førte til et aabent Brud, er af senere Oprindelse end hidtil antaget, idet tidligere Forskere med Urette har forlænget Linierne bagud. Hvad der gjorde Fleming og med ham Flertallet af Finlands Adel gunstigt stemte for den polsk-svenske Union og derigennem efterhaanden til paa-lidelige Hjælpere for Sigismund, var Hensynet til den diploma-tiske og militære Styrkelse over for Rusland, som de to Staters dynastiske Forbindelse syntes at medføre. Saaledes minder Ren-valls dygtige Arbejde Læseren om Finlands gennem Aarhundre-derne uændrede Særstilling som Nordens Forpost mod Øst.

Henry Bruun.

Trods Tidernes Ugunst fortsætter det »Lärdomshistoriska Samfundet« støt sin fortjenstfulde Virksomhed og har for Aarene 1940—41 under Redaktion af Professor Johan Nordström ud-sendt to, blot lidt mindre omfangsrige, Bind af sin løbende Publi-kation *Lychnos*. Aargangen for 1940 indeholder væsentlig Bi-drag til Naturvidenskabens Historie, men rummer dog ogsaa et Par humanistiske Afhandlinger, Toni Schmid's Undersøgelse over den latinske Litteratur i Middelalderens Sverige og W. Sjöstrands om Ramismens Indflydelse i Sverige. Fra Aargangen 1941 er der især Grund til at fremhæve O. Waldes Bidrag »Bokanteckningar och lärdomshistoria«, hvori Forfatteren, der som ingen anden er

hjemmevant paa dette Omraade, fremsætter en Række principielle Synspunkter vedrørende Betydningen af en systematisk Gennemforskning af hele det Kildemateriale, som ligger skjult i Ejerpaaskrifter i ældre Bøger. Begge Aargange er som sædvanlig ledsaget af en omfattende Recensionsafdeling, hvori talrige Bøger af lærdomshistorisk Indhold mer eller mindre indgaaende finder Omtale. Særlig kan her nævnes Redaktørens grundige Anmeldelse, af Omfang som en hel Afhandling, af Bengt Hildebrands Skildring af Vetenskapsakademiens Historie. Glædeligt er det at se, i hvor høj Grad der nu i denne Rubrik tages Hensyn til dansk videnskabelig Litteratur. Derimod er Publikationens sidste Afsnit »Notiser och meddelanden« saa tilfældig i Stofudvalg og saa sparsom i de enkelte Meddelelser, at dette Afsnit vistnok helt burde udgaa eller fra Grunden reformeres. *Bjørn Kornerup.*

Etnologen Dr. Ragnar Numelin, der er velkendt her i Landet fra sit mangeaarige Ophold som Diplomat for Finland, og hvis store Værk »The wandering Spirit« i sin Tid var Genstand for Omtale i dette Tidsskrift (10. R. IV, 502 ff.), har i 1941 paa Svensk udsendt en lille Bog *Den gröna grenen*, der ogsaa for Historikere er af betydelig Interesse. Ejendommeligt nok har det primitive Diplomatis Historie ikke hidtil været Genstand for nogen samlet Fremstilling. Man har endog været tilbøjelig til at mene, at Diplomatiets Oprindelse ikke kunde føres længere tilbage end til de antike Folk. Dr. Numelin viser, at man hos de nulevende primitive Folk finder saa højtudviklede mellemfolkelige Forbindelser, at der er Grund til at mene, at dette ogsaa har været Tilfældet paa ældre Stadier. Han har samlet et overordentligt stort Materiale fra alle Dele af Jorden, og selv om den foreliggende Bog fremtræder i den beskedne Form af et populært Udtog af et fremtidigt strengt videnskabeligt Værk om samme Emne, er det allerede i sin foreløbige Skikkelse saa vel underbygget med Kildehenvisninger, at man meget godt paa dette Grundlag kan tage Standpunkt til det fra videnskabelig Side.

Forfatterens Udgangspunkt er en bestemt Tagen Afstand fra den fremherskende Anskuelse, at Krigen skulde være Kilden til Kontakten mellem de forskellige Stammer. Han mener over Hovedet, at paa de primitive Trin opstaar Stridigheder mindre p. G. a. økonomiske Motiver end af Blodhævn eller forskellige krænkede Følelser. Redskabskulturen peger formentlig ogsaa i Retning af fredelige Forhold paa Urstadiet. Først efterhaanden, da Jordhungre, Magtbegær og lignende Faktorer gjorde sig stær-